אוֹ דִילְמָא – או שמא יש לומר, **בְּשָׁתֵי עֲבוֹדוֹת תְּנַן, וְאָפִילּוּ לְרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר** במסכת זבחים (כה:), 'תְּפוֹס לָשׁוֹן רִאשׁוֹן', כאן המחשבה השניה מועילה, משום דְּהָנֵי מִילֵּי שאמר רבי מאיר שאנו תופסים רק את תחילת דבריו, נאמרו רק כשחשב את שתי המחשבות **בַּעֲבוֹדָה אַחַת**, שבאופן זה כבר הועילה המחשבה הראשונה ואין מחשבתו השניה יכולה להועיל, **אֲבָל** אם חשב את שתי המחשבות **בְּשָׁתֵי עֲבוֹדוֹת, מוֹדֶה** רבי מאיר **דְּמִיפְּסִיל** – שנפסל הקרבן, משום שבעבודה השניה בה לא חשב אלא מחשבת פסול, הועילה מחשבתו הפסולה.

מבררת הגמרא: **אָמְרִי** – יש לומר בבירור ספק זה, **אַהֲנֵיָא** – על איזה דין במשנתנו נאמר הספק, **אִי נֵימָא**, שהספק נאמר **אַשֶּׁלֹא לִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ**, הרי בֵּין אם חשב את שתי המחשבות **בַּעֲבוֹדָה אַחַת** וּבֵין אם חשבן **בְּשָׁתֵי עֲבוֹדוֹת**, וכן בֵּין **לְרַבִּי מֵאִיר** הסובר 'תפוס לשון ראשון' וּבֵין **לְרַבִּי יוֹסֵי** הסובר 'אף בגמר דבריו אדם נתפס', **אִיפְּסִיל לֵיהּ מַקְמַיְירָתָא** – כבר נפסל הקרבן מתחילת עבודתו כשחשב שמקריב שלא לשמו, ובודאי כולם מודים שהועילה מחשבה זו ולא יועיל אם יחזור ויחשוב שמקריב לשמו, בין אם יחשוב כן באותה עבודה ובין אם יחשוב כן בעבודה אחרת, **דְּהָא** אף לְשיטת **רַבִּי יוֹסֵי נַמִּי** הדין הוא כך, משום ש**אַף בְּגִמַּר דִּבְרָיו אָדָם נִתְפָּס' אִית לֵיהּ** – הוא סובר שאנו תופסים את כל דבריו של אדם ואף את סוף דבריו, אך גם את תחילת דבריו. מבארת הגמרא: **אֶלָּא** על כרחך שספק זה של רב פפא, **אַלִּשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ**, שבזה יש להסתפק, **מַאי** כוונת המשנה בדין זה, האם כוונתה שחשב כן בעבודה אחת ודין זה הוא כשיטת רבי יוסי, או שחשב כן בשתי עבודות ודין זה הוא אף כשיטת רבי מאיר.

דנה הגמרא: **תָּא שְׁמַע** ראיה לאחד מצדדי הספק. שנינו במשנתנו: **הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְקִבֵּל וְהִזָּה וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ** וכו' פסול. ויש לברר, **הֵיכִי דָּמֵי** – באיזה אופן מדברת משנתנו, **אִי נֵימָא כְּרַבָּנַן** – כפשטות לשון המשנה שחשב מחשבת שלא לשמו בכל ארבע העבודות, הרי קשה, **לָמָּה לִי עַד דְּמַחֲשַׁב לְכוּפְלָהוּ** – מדוע הקרבן נפסל רק אם חשב מחשבת פסול בכל העבודות, הרי **מַקְמַיְירָתָא אִיפְּסִיל לֵיהּ** אף אם לא הוסיף לחשוב מחשבת פסול בעבודה נוספת. **אֶלָּא לָאו** – אלא האם אין הכרח לומר, **הֵכִי קָתָנֵי** – כך היא כוונת המשנה, **הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ**, פסול. **אִי נַמִּי**, אם **שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ וְקִבֵּל וְהִזָּה לִשְׁמוֹ וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. אִי נַמִּי**, אם **שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל וְהִזָּה לִשְׁמוֹ וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ**, בכל אלו האופנים נפסל הקרבן, משום **דְּהָוְיָא לֵהּ** המחשבות הסותרות **בְּשָׁתֵי עֲבוֹדוֹת**, ואף על פי שבתחילה חשב מחשבה ראויה, אולם מאחר שבעבודה אחרת חזר וחשב מחשבת פסול, נפסל הקרבן.

וכיון שנתבאר שבתחילת המשנה ודאי מדובר באופן שחשב את שתי המחשבות הסותרות בשתי עבודות, מבררת הגמרא את המשך דברי המשנה: **אִימָא סֵיפָא**, 'לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ' וכו' פסול. ויש לברר, **הֵיכִי דָּמֵי, אִי נֵימָא** שמדובר כמו בתחילת המשנה, שחשב את שתי המחשבות **בְּשָׁתֵי עֲבוֹדוֹת**, אם כן קשה, **הַיְינוּ רֵישָׁא** – הרי זה אותו דין שהתבאר בתחילת המשנה, שאם שחט לשם פסח וקיבל את הדם או הוליכו או זרקו שלא לשם פסח נפסל הקרבן. **אֶלָּא לָאו**, כוונת המשנה בדין זה היא, שחשב את שתי המחשבות **בַּעֲבוֹדָה אַחַת**, והועילה מחשבתו השניה לפסול את הקרבן, **וְעל כרחך** שמשנה זו בשיטת **רַבִּי יוֹסֵי הִיא, דְּאָמַר** ש**אַף בְּגִמַּר דִּבְרָיו אָדָם נִתְפָּס'**, אף אם סותר את תחילת דבריו, ולכן בדין זה שחשב שתי מחשבות בעבודה אחת, שתיהן מועילות, ומחשבתו השניה פוסלת את הקרבן.

דוחה הגמרא: **לֹא** – אין ראיה מלשון המשנה לפשוט ספק זה, משום שניתן לדחות את הקושיא על כפילות הדין ולומר, **לְעוֹלָם** גם בהמשך המשנה מדובר כשחשב את שתי המחשבות **בְּשָׁתֵי עֲבוֹדוֹת, וְרֵישָׁא** ששנינו בה 'הפסח ששחטו שלא לשמו', עוסקת באופן **דְּקָאֵי** [–שעומד] **בְּשָׁחִיטָה וְקָא מְחַשֵּׁב** מחשבת פסול **בַּשְּׁחִיטָה**, כלומר, שבשעת השחיטה הוא חושב ששוחט שלא לשם פסח, **אִי נַמִּי**, מה שמבואר בהמשך הרישא 'וזרק שלא לשמו', מדובר באופן **דְּקָאֵי בְּזָרִיקָה וְקָא מְחַשֵּׁב** מחשבת פסול **בַּזְּרִיקָה**, כלומר, שבשעת הזריקה הוא חושב שזורק לשם שלמים. אולם **הַסֵּיפָא** בה שנינו 'לשמו ושלא לשמו', מדובר באופן **דְּקָאֵי בְּשָׁחִיטָה** בה שנינו 'הפסח ששחטו **לְאוֹכְלָיו** – לשם אנשים שאינם יכולים לאכול כזית מבשר הקרבן, וכגון חולים וזקנים, **וְכן** אם שחטו **שֶׁלֹּא לְמָנְיָו** – לשם אנשים שלא נמנו על הקרבן, או ששחטו **לָעֲרֵלִים** – לשם ישראלים שלא נימולו כיון שמתו אחיהם מחמת מילה, ואסורים באכילת קרבן פסח, וכן אם שחטו לשם **טְמֵאִין** שאסורים באכילת קרבן פסח, בכל אלו הקרבן **פָּסוּל**. והרי **הָכָא** – כאן, בדין זה, **פְּשִׁיטָא** שמדובר באופן שחשב מחשבה זו **בַּעֲבוֹדָה אַחַת**, שהרי חשב רק מחשבה אחת, **וּמִדְּסֵיפָא בַּעֲבוֹדָה אַחַת** – ומכך שיש הכרח שבמשנה לקמן מדובר באופן שחשב את כל מחשבת הפסול בעבודה אחת, אם כן, **רֵישָׁא נַמִּי** – גם במשנתנו ששנינו בה 'לשמו ושלא לשמו וכו' פסול', מדובר באופן שחשב את שתי המחשבות **בַּעֲבוֹדָה אַחַת**, והיינו כדעת רבי יוסי שאמר 'אף בגמר דבריו אדם נתפס'.

דוחה הגמרא: **מִידֵּי אִירְיָא** – וכי ראיה היא להעמיד את משנתנו בעבודה אחת, הרי ניתן לומר, **הָא כְּדַאִיתָא וְהָא כְּדַאִיתָא** – המשנה לקמן נשנית באופן אחד, ומשנתנו ששנינו בה 'לשמו ושלא לשמו וכו' פסול', נשנית באופן אחר, ואכן **בְּסֵיפָא** [–במשנה לקמן] יש הכרח להעמיד שמדובר באופן שחשב את מחשבת הפסול **בַּעֲבוֹדָה אַחַת**, שהרי חשב רק מחשבה אחת, אולם **רֵישָׁא** [–במשנתנו],

המשך בעמוד קלט

שחשב שתי מחשבות סותרות, **אִי בַּעֲבוֹדָה אַחַת אִי בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת** – אם תרצה תוכל להעמיד שמדובר באופן שחשבן באותה העבודה, ואם תרצה תוכל להעמיד שמדובר באופן שחשבן לגבי שתי עבודות.

הגמרא מביאה ראיה נוספת מהמשך דברי המשנה לקמן, כדי לפשוט את ספיקו של רב פפא. מוסיפה הגמרא ומביאה ראיה: **תָּא שְׁמַע** ראיה לפשוט ספק זה ממה ששנינו בהמשך המשנה בסמוך (שם), אם חשב שמקריב **לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו, כָּשֵׁר.** ויש לברר, **הֵיכִי דָּמֵי** בדין זה, **אִי נִיחָא,** שחשב את שתי המחשבות **בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת** – על שתי עבודות נפרדות, וכגון ששחט לשם אלו שיכולים לאכול כזית מקרבן הפסח, ונתכוין בשחיטה שיזרוק את דמו לשם אלו שאינם יכולים לאכול כזית מקרבן הפסח, **וְטַעֲמָא** – והטעם שהקרבן לא נפסל באופן זה, הוא משום **דְּחַשְׁשִׁיב** את מחשבת הפסול **בְּזָרִיקָה,** וכיון **דְּאִין מַחֲשֶׁבֶת אוֹכְלִין** פוסלת אם חשבה **בְּזָרִיקָה,** לא נפסל הקרבן, **הָא** אם חשבה **בַּעֲבוֹדָה אַחַת, וּכְגוֹן בִּשְׁחִיטָה, דְּמַהֲנֵיָא בֵּיהּ** – שמועילה בה **מַחֲשֶׁבֶת אוֹכְלִין** לפסול את הקרבן, הוא אכן **פָּסוּל,** אם כן קשה, **וְהָא קָרֵיבָא לָן** – והרי קבלה היא בידינו, **מְקָצָת אוֹכְלִין לֹא פָּסְלָא** – קרבן פסח שמקצת האנשים שנמנו עליו יכולים לאכול מקצתם אינם יכולים, ונשחט הקרבן לשם כל המנויים עליו, השחיטה בשירה, ואין אומרים שחצי השחיטה היתה לראויים לקרבן וחציה לשאינם ראויים לו, כיון שאף לאותם הראויים לבדם צריך לשחוט את שני הסימנים ולא מועילה להם חצי שחיטה, ואם כן ודאי אף אם בשחיטה לבדה חשב ששוחט לאוכליו ושלא לאוכליו, הקרבן כשר, ומה באה המשנה ללמדנו.

אֶלָּא לָאו – אלא האם אין הכרח לומר, שיש להעמיד את המשנה אף באופן שחשב את שתי המחשבות בַּעֲבוֹדָה אַחַת, וכוונתה שהקרבן כשר בין אם חשב את שתיהן בעבודה אחת, וכגון בשחיטה, ובין אם חשב את שתיהן בשתי עבודות, וכגון ששחט במחשבת הכשר וזרק במחשבת פסול. וּמַדְּקָתָנֵי בַּעֲבוֹדָה אַחַת – ומכיון שיש הכרח להעמיד את המשנה לקמן אף באופן שחשב את שתי המחשבות בעבודה אחת, אם כן, רֵישָׁא נַמִּי – גם משנתנו בה שנינו 'לשמו ושלא לשמו וכו' פסול', יש להעמידה אף באופן שחשב את שתי המחשבות בַּעֲבוֹדָה אַחַת, וכדעת רבי יוסי שאף בסוף דבריו אדם נתפס.

דוחה הגמרא: מִידֵּי אִירְיָא – וכי ראיה היא זו, הרי ניתן לחלק ולומר, הָא כְּדְאִיתָא וְהָא כְּדְאִיתָא – משנתנו נשנית באופן אחד, והמשנה לקמן נשנית באופן אחר, כלומר, אכן סֵיפָא [–המשנה לקמן] יש הכרח להעמיד אף באופן שחשב את שתי המחשבות בַּעֲבוֹדָה אַחַת, וכפי שהתבאר, וְאִילּוּ רֵישָׁא [–משנתנו] ניתן להעמיד, אוֹ שעוסקת אף באופן שחשב את שתי המחשבות בַּעֲבוֹדָה אַחַת, וכדברי רבי יוסי, אוֹ שעוסקת רק באופן שחשב את שתי המחשבות בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת, וכדברי רבי מאיר הסובר שאם חשב בעבודה אחת לשמו ושלא לשמו כשר, משום שיש לתפוס לשון ראשון.

הגמרא דנה באופן נוסף של שחיטה בשתי מחשבות סותרות. מסתפקת הגמרא: אִיבַּעְיָא לְהוּ – הסתפקו בני הישיבה, קרבן פֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שלא בזמנו אלא בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, וכיוון בשחיטה ששחט לִשְׁמוֹ – לשם פסח וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, מַהוּ. ומבארת הגמרא את צדדי הספק: אילו היה שוחט רק לשמו היה הקרבן פסול, כיון שאין זה זמנו של קרבן פסח, ואילו היה שוחט לשם שלמים היה הקרבן כשר, שהרי מותר הפסח קרב שלמים. אולם באופן זה ששחט לשם פסח ולשם שלמים יש להסתפק, מִי אָתֵי – האם באה מחשבת ההכשר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ [–לשם שלמים], וּמַפְקֵיק לֵיהּ מִידֵי לִשְׁמוֹ – ומוציאה את הקרבן מהפסול של שחיטה לשם פסח, וְמַכְשֵׁיר לֵיהּ, אוֹ שמא לֹא מועילה מחשבתו השניה, וכיון שבתחילה שחט לשמו נפסל הקרבן כיון שאין זה זמנו.

מספרת הגמרא: כִּי אֲתָא – כאשר בא רַב דִּימִי מארץ ישראל לבבל, אָמַר, אַמְרִיתָא לִשְׁמַעֲתָא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה – כשהייתי בארץ ישראל, אמרתי בפני רבי ירמיה שמועה זו של דרשת 'בנין אב' שבסמוך, כדי לפשוט ספק זה, הוֹאִיל וּמחשבת לִשְׁמוֹ מַכְשֵׁירוֹ לקרבן פסח אם נשחט בִּזְמַנּוֹ, וְכן מחשבת שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ מַכְשֵׁירוֹ לקרבן פסח אם נשחט שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ, מַה [–כשם] שמחשבת לִשְׁמוֹ הַמַּכְשֵׁירוֹ בִּזְמַנּוֹ אֵין מוֹצִיאוֹ מִידֵי פסול של מחשבת שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ שחשב בתחילה, אַף מחשבת שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ הַמַּכְשֵׁירוֹ לקרבן פסח שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ, אֵין מוֹצִיאוֹ מִידֵי מחשבת לִשְׁמוֹ שמתחילה, וּפָסוּל. וְאָמַר לֵי רבי ירמיה, לֹא – אין לדמות שני פסולים אלו וללמוד מזה לזה, משום שיש לחלק ולומר, אִם אָמַרְתָּ בְּפסול מחמת מחשבת שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בשחיטה בזמנה, שהדין נותן שלא יתבטל על ידי מחשבת לשמו שלאחריה, שֶׁכֵּן פסול זה נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, שהרי כל קרבן שנשחט שלא לשמו אינו עולה לבעלים לשם חובתם, אולם האם הֵאָמַר שאף בְּמחשבת לִשְׁמוֹ בשחיטה שלא בזמנה יהא הדין שלא תוציא מחשבת שלא לשמו מידי מחשבת לשמו ותהא פסולה, הרי חלוק הוא, שֶׁכֵּן פסול זה של לשמו שלא בזמנו אֵינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַזְּבָחִים, אֶלָּא בקרבן פֶּסַח בִּלְבָד.

מבררת הגמרא: מַאי חָזֵי עָלָּה – מה הכרעת ההלכה בשאלה זו. מבארת הגמרא: אָמַר רָבָא, פֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, כָּשֵׁר, דְּהָא סָתְמוֹ של הקרבן לִשְׁמוֹ קָאֵי – עומד להישחט לשמו, ואם לא היה חושב כלל, היה פסול כאילו שנשחט לשמו, וַאֲפִילּוּ הָכִי, כִּי שָׁחִיט לֵיהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, כָּשֵׁר, אַלְמָא – שהרי שמוכח מדין זה, דְּאָתֵי מחשבת שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, וּמַפְקֵיק לֵיהּ מִידֵי מחשבת לִשְׁמוֹ הבאה מחמת ה'סתם' של הקרבן. ואם כן, כִּי שָׁחִיט נַמִּי – גם בספק זה, כאשר נשחט הקרבן שלא בזמנו לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אָתֵי מחשבת שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, וּמַפְקֵיק לֵיהּ לקרבן מִידֵי מחשבת לִשְׁמוֹ.

שואלת הגמרא: אָמַר לֵיהּ רַב אֲדָא בַּר אַהֲבָה לְרָבָא, כיצד ניתן להוכיח מדברי המשנה לפשוט ספק זה, דִּילְמָא יש לחלק ביניהם ולומר, שָׁאנֵי הֵיכָא דְּאָמַר מֵהֵיכָא דִּלֹּא אָמַר – אינו דומה האופן בו שחט לשמו ובא להפקיע מחשבה זו על ידי שלאחר מכן שוחט שלא לשמו, לאופן בו מתחילה לא שחט לשמו אלא ששחיטתו שלא לשמו באה להפקיע רק מה'סתם', ואף אם מחשבת שלא לשמו מועילה לבטל את ה'סתם', אין הכרח לומר שהיא מבטלת מחשבה ממש. וההכרח לחילוק זה הוא, דְּהָא השוחט בזמנו לְאוֹכָלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכָלָיו, הקרבן כָּשֵׁר, וְכָל הֵיכָא דְּשָׁחִיט לֵיהּ שֶׁלֹּא לְאוֹכָלָיו לְחוּדֵיהּ – אולם בכל אופן בו שחט רק שלא לאוכליו, הקרבן פָּסוּל, וַאֲמַאי, הָא סָתְמָא לְאוֹכָלָיו קָאֵי – הרי סתם קרבן פסח עומד להישחט לשם אלו שיכולים לאכול ממנו בזית, ואם כדברי רבא שהמחשבה דינה כ'סתם', הרי כשם שאם חשב במפורש ששוחט לאוכליו ושלא לאוכליו הקרבן כשר, כך גם אם שחט שלא לאוכליו בלבד יש להכשיר את הקרבן, שהרי סתמו עומד לאוכליו, וכששחט שלא לאוכליו הרי זה כמי ששחט לאוכליו ושלא לאוכליו. אֶלָּא על כרחך יש לומר, שָׁאנֵי הֵיכָא דְּאָמַר ששוחט לאוכליו ובא להפקיע מחשבה זו על ידי שחיטה שלא לאוכליו, מֵהֵיכָא דִּלֹּא אָמַר מתחילה ששוחט לשם אוכליו אלא מחשבתו ששוחט שלא לאוכליו באה להפקיע רק מה'סתם'.

הָכִי נַמִּי, בשחיטת הפסח שלא בזמנו, יש לחלק ולומר, שָׁאנֵי הֵיכָא דְּאָמַר ששוחט לשמו ובא להפקיע מחשבה זו על ידי ששוחט שלא לשמו, שיתכן שזה אינו מועיל להכשירו, מֵהֵיכָא דְּמתחילה לֹא אָמַר ששוחט לשמו ושחיטתו שלא לשמו באה להפקיע רק מה'סתם', שזה אכן מועיל להכשירו.

משיבה הגמרא: אָמַר לֵיהּ רבא לרב אדא בר אהבה, מִידֵּי אִירְיָא – וכי ראיה היא מ'לאוכליו ושלא לאוכליו' ל'לשמו ושלא לשמו', בְּשֶׁלָּמָא הָתָם – דין זה שאמרתי שפסח שנשחט שלא בזמנו לשמו ושלא לשמו כשר כשם ששחיטה שלא בזמנו שלא לשמו עוקרת את מה שסתמו עומד להישחט לשמו מובן, שהרי כְּמָה [–כל זמן] דְּלֹא עָקַר לֵיהּ למחשבת לשמו בְּשְׁחִיטָה ששוחט במפורש שלא לשמו, סָתָמֵיהּ וַדַּאי לִשְׁמוֹ קָאֵי – הקרבן ודאי עומד בסתמו להישחט לשמו, ואף על פי כן אם שחטו שלא לשמו הקרבן כשר, אם כן יש לומר שגם אם שחטו לשמו ושלא לשמו הוא כשר, אֶלָּא הָכָא, בשחיטה שלא לאוכליו, סָתָמֵיהּ לְאוֹכָלָיו קָאֵי – וכי ניתן לומר שסתמו של הקרבן עומד להישחט לאוכליו שנמנו עליו, דִּילְמָא מִימְשְׁכִי חָנֵי וְאָתֵי אַחֲרִינִי וּמִימְנִי עֲלָיְיהוּ (אַחֲרִינֵי) – הרי יתכן שאלו שכבר מנויים ימשכו ידיהם מהקרבן, ואחרים יתמנו עליו, דְּתָנַן במשנה לקמן (פט.), 'נִמְנִין על הקרבן וּמוֹשְׁכִין המנויים אֶת יְדֵיהֶם מִמֶּנּוּ לאחר שנמנו, עַד שֶׁיִּשָּׁחֵט', הרי שאי אפשר לומר שסתם קרבן פסח עומד להישחט דווקא לשם אוכליו שנמנו עליו, שהרי עד שעת השחיטה ממש לא ניתן לדעת מי יהיו המנויים עליו. ומשום כך אין להביא מדין זה ראיה, שהרי מסתבר שיש לחלק בין אופן בו המחשבה סותרת את ה'סתם', לאופן בו המחשבה באה לעקור מחשבה ממש, שהרי הקרבן אינו עומד בסתמו לשחיטה לאוכליו, וכששוחט שלא לאוכליו זו היא מחשבתו היחידה, ולכך נפסל הקרבן. אמנם בדבר ששייך לומר בו שסתמו של הקרבן עומד לכך, וכגון השחיטה לשם פסח, אם חשב מחשבה המנוגדת ל'סתם', דהיינו שחשב שלא בזמנו ששוחטו שלא לשמו, הרי זה נחשב כאילו חשב שתי מחשבות הסותרות זו את זו, וכיון שבאופן זה הקרבן כשר, אם כן הדין נותן שאף כשבתחילה שחט במפורש לשמו ואחר כך חשב ששוחט שלא לשמו, גם כן יהיה הקרבן כשר.

הגמרא דנה באופן נוסף של שחיטה שאינה ראויה. מסתפקת הגמרא: אִיבַּעְיָא לְהוּ, קרבן פֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה בִּשְׁנֵי בַּעֲלִים – לשם אדם שאינו הבעלים של הקרבן, מַהוּ. האם דין שְׁנֵי בַּעֲלִים בְּשִׁנּוּי קוֹדֶשׁ דָּמֵי – הוא כדין שחיטה שלא לשמו, וּמַכְשֵׁיר לֵיהּ – וכשם ששחיטה שלא בזמנו שלא לשמו מכשירה את הקרבן, כך תועיל מחשבת שינוי בעלים להכשיר קרבן זה שנשחט שלא בזמנו, אוֹ לֹא – או שאין לדמות את שני הדינים, ואף שלגבי

המשך בעמוד קח

לשמו נתבאר שמחשבת שלא לשמו מועילה להכשיר שלא בזמנו,
מכל מקום, מחשבת שינוי בעלים לא תועיל להכשיר שלא בזמנו.
דנה הגמרא: אָמַר רַב פָּפָּא, אֲמָרֵיהָא לִשְׁמַעֲתָא זו של דרשת 'בנין
אב' שבסמוך, קַמֵּיהּ דְּרָבָא כדי לפשוט ספק זה, הוֹאִיל וְשִׁינּוּי קוֹדֶשׁ
פּוֹסְלוֹ לקרבן כשנשחט בְּזְמַנּוֹ, וכמבואר במשנתנו, וְכֵן שִׁינּוּי בְּעָלִים
פּוֹסְלוֹ לקרבן כשנשחט בְּזְמַנּוֹ. מַה שִּׁינּוּי קוֹדֶשׁ שֶׁפּוֹסְלוֹ בְּזְמַנּוֹ,
מַכְשִׁירוֹ (לאחר) [שֶׁלֹּא בְּ]זְמַנּוֹ – היא המכשירה אותו בשחיטה
שלא בזמנו, אַף מחשבת שִׁינּוּי בְּעָלִים שֶׁפּוֹסְלוֹ בְּזְמַנּוֹ, הוא תַּכְשִׁירוֹ
כשקרב (לאחר) [שֶׁלֹּא בְּ]זְמַנּוֹ. וְאָמַר לֵיהּ רבא, לָא – אין לדמות את
שני הדינים, משום שיש לחלק ולומר, אִם אָמְרָתָּ דין זה בְּפסול של
שִׁינּוּי קוֹדֶשׁ, שֶׁכֵּן פְּסוּלוֹ בְּגוּפוֹ – פסול זה הוא מחמת שחושב על
הקרבן עצמו ששחטו שלא לשמו, וְיֵשְׁנוֹ לפסול זה בְּכָל אֲרַבַּע
הָעֲבוֹדוֹת העיקריות של הקרבן, והיינו, שחיטה, קבלת הדם,
הולכת הדם וזריקתו על המזבח,